

ЕВРИСТИЧНЕ НАВЧАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИМОГ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Міхно С.В., викладач каф. іноз. мов

Зміни змісту освіти, підходу до педагогічного процесу в навчанні і вихованні ведуть за собою зміни педагогічних технологій. Педагогічні технології визначаються як сукупність психолого-педагогічних установок, які характеризують форми, методи, засоби, прийоми навчання, виховання; змістова техніка реалізації навчального процесу; модель сучасної педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу.

Мета інноваційного освітнього закладу полягає в забезпеченні його функціонування на основі найефективнішої організації навчально-виховного та управлінського процесів і конкурентоспроможності нових освітніх послуг. Так, І.Підласий підкреслював, що саме розвиток особистості, а не засвоєння предметно-дисциплінарних знань є метою діяльності інноваційного навчального закладу.

Модель особистісно-орієнтованого закладу освіти суттєво відрізняється від інших існуючих моделей і педагогічних систем. В першу чергу, тим, що вона надає велику свободу вибору студентові у процесі навчання. В її рамках не студент підлаштовується під стиль викладача, а викладач, володіючи більш різноманітним технологічним інструментарієм, підлаштовує і узгоджує своє навчання студента. Технології особистісно орієнтованого навчання можуть створити максимально сприятливі умови для розвитку і саморозвитку особистості студента, виявлення та активного використання його індивідуальних особливостей. Їх основні елементи: виявлення суб'єктного досвіду студента, формування наукових знань із опорою на досвід студента, узгодження нових понять із суб'єктивним досвідом студента. Базовою орієнтацією педагога у контексті даної технології є його послідовне ставлення до вихованця як до особистості, самосвідомого і відповідального суб'єкта власного розвитку.

У своєму дослідженні ми розглядаємо особистісно-орієнтоване навчання, головним завданням якого є побудова студентом власного продукту, цілей і змісту навчання, а також процесу його формування, яке називаємо евристичним навчанням. Воно передбачає передачу змісту навчання студентові з метою створення власного змісту отримання знань у вигляді власних продуктів творчості. Крім

особистого змісту, студент за допомогою педагога створює і реалізує програму свого навчання. Завдання викладача – допомогти кожному студенту в побудові такої індивідуальної програми навчальної діяльності, яка співвідноситься із загальноприйнятими досягненнями людства і спрямовується на їх збільшення.

Д.Брунер стверджував, що в результаті самостійного пошуку у студентів формуються внутрішні мотиви учіння, а зовнішні стимули („стимулюючий контроль“) втрачають своє значення. П.Юркевич підкреслював, що не кількість знань, а їх якість, спосіб або порядок повідомлення мають особливе значення у навчанні. Академік С.Гончаренко зазначав, що в системі освіти особистість розвивається за умов насичення процесу навчання продуктивними, творчими елементами. Основні показники творчого мислення: оригінальність думки; швидкість і плавність виникнення незвичних асоціативних зв'язків; сприйнятливість до проблеми і її незвичайне вирішення; швидкість думки як кількість асоціацій, ідей, які виникають за одиницю часу відповідно до деяких вимог; здатність знайти нові неперервні функції об'єкта або його частини.

В умовах вищих навчальних закладів, де обсяг інформації постійно зростає, наявні недоліки в самостійній роботі студентів досить швидко дають про себе знати в кінцевому результаті професійної підготовки. Така пильна увага до самостійної роботи обумовлена тим, що фахівець після закінчення вузу важко входить в трудовий ритм, що на перших порах позначається не на роботі, але і на правильності вибору своєї професії. Тому майбутній фахівець повинен вже із студентської лави мати самостійної роботи.

На нашу думку, важливим для розвитку творчої самостійності студентів є дотримання системи основних принципів евристичного навчання введених А.Хуторським: особистісного цілепокладання студента; вибору індивідуальної освітньої траєкторії; метапредметних основ змісту навчання; продуктивності; первинності освітньої продукції студента; ситуативності навчання; освітньої рефлексії.

Отже, евристичне навчання надає широкі можливості для розвитку творчої самостійності студентів. Проведене теоретичне дослідження евристичного навчання як особистісно-орієнтованої педагогічної технології дає підстави висунути припущення, що ця концепція навчання студентів є достатньо актуальною та перспективною і може бути з успіхом використаною на сучасному етапі реформування системи вищої освіти в Україні.